

Роли в екипа

Екипната роля е обозначението на функция, позиция или задача, която е възложена на член на екипа в рамките на работната група или се е развила в резултат на груповата динамика в екипа.

Роли в екипа

По време на фазата на конфронтация се проверяват и разпределят ролите. Ролите се основават на личността, наклонностите и състава на групата. Понякога едно лице има няколко роли. Може да се случи и така, че да се наложи да изпълнявате роля, за да запълните празнина.

Ролите според Белбин

Според Белбин^[1] екипите работят ефективно, когато се състоят от различни хетерогенни личностни и ролеви типове, като в своята класификация той разграничава три основни ориентации, всяка от които на свой ред включва три от деветте екипни роли:

- **3 роли, ориентирани към действие:** Изпълнител (Shaper), Изпълнител (Implementer), Перфекционист (Completer)
- **3 роли, ориентирани към комуникацията:** Координатор (Co-ordinator), Екипен работник (Teamworker), Изследовател на ресурсите (Resource Investigator)
- **3 роли, ориентирани към знанието:** Иноватор (Innovator/Inventor), Наблюдател (Observer), Специалист (Specialist)

Екипни роли според Белбин

beitrag	Charakteristika
Ideen ein	unorthodoxes Denk
Kontakte	kommunikativ, extrover
ungsprozesse	selbstsicher, vertrauen
e zu überwinden	dynamisch, arbeitet gut un
e auf Machbarkeit	nüchtern, strategisch, k
, baut Reibungsverluste	kooperativ, diplomati
die Tat um	diszipliniert, verlässlich,
imale Ergebnisse sicher	gewissenhaft, pünkt
u. Information	selbstbezogen, engagiert, F zählt

Иноваторът/изобретателят (Plant)

- **Характеристики:** Изобретателят е интровертен, креативен, изобретателен и с нестандартен начин на мислене. Той внася нови идеи и стратегии в дискусиата и търси алтернативни решения.
- **Силни страни:** Особените му умения се крият предимно в намирането на решения на трудни проблеми.
- **Слаби страни:** Склонен е да пренебрегва детайлите и дреболиите, което води до небрежни грешки. Освен това е трудно да бъде критикуван.
- **Област на приложение:** Изобретателите трябва да се съсредоточат върху високия си потенциал за решаване на проблеми и способността си да разработват нови стратегии, като същевременно вземат предвид идеите на другите членове на екипа.

Ресурсът "Следовател"

- **Характеристики:** Разследващият ресурси е екстровеертен, ентузиазиран и комуникативен. Той бързо се сприятелява, общителен е и общителен.
- **Силни страни:** Той лесно установява и използва полезни контакти с източници извън екипа. Освен това той открива нови възможности и алтернативни решения.
- **Слаби страни:** Превключвателите често са прекалено оптимистични и лесно губят интерес след първоначалния ентузиазъм. Освен това са склонни да се занимават с несъществени въпроси, поради което се

отклоняват от основната тема.

- **Област на приложение:** Пионерите трябва интензивно да развиват контактите си със света извън екипа и да използват интензивно намерените по този начин източници за намиране на идеи.

Координатор/интегратор (съорганизатор)

- **Характеристики:** Координаторът е самоуверен, решителен, комуникативен и добър слушател. Той координира работния процес, определя целите и приоритетите, разпознава съответните проблеми и делегира задачи на онези колеги, които са най-подходящи за справяне с тях. Той следи за спазването на външните цели и крайните срокове.
- **Слаби страни:** Колегите му често могат да го възприемат като манипулатор. Това може да ги накара да се дистанцират от координатора, особено в личен план. Това усещане се подсилва от факта, че той е склонен да делегира и лични задачи.
- **Област на приложение:** Хората с характеристиките на координатор са особено подходящи като ръководители на екипи, чиито задачи трябва да се състоят в координирането и разпределянето на специализираните области.

Формовчикът

- **Характеристики:** Той отхвърля неясната и неточна информация и твърдения и се концентрира върху основните проблеми.
- **Силни страни:** Той предизвиква колегите си и бързо поема отговорност. Формулира подцели, търси структури, осигурява бързо вземане на решения и следи за незабавното изпълнение на задачите.
- **Слаби страни:** Sharer е склонен да бъде провокативен и лесно влиза в спорове с колегите си от екипа, но не таи обида. Възприемат се като арогантни, особено от наблюдатели извън екипа. Освен това те предизвикват безпокойство в екипа поради хаотичното си поведение.
- **Област на приложение:** Изпълнителите се чувстват най-комфортно в екип от равнопоставени хора. Веднага щом им се наложи да заемат

лидерска позиция, се изисква засилен контрол и координация, които изискват висока степен на самодисциплина именно от този ролеви тип. Концентрацията и използването на силните страни също са полезни тук.

The Observer (оценител на монитора)

- **Характеристики:** Наблюдателят е трезв, стратегически и аналитичен. Той получава добър поглед от разстояние, по-скоро е интровертен и рядко се изказва, без да бъде помолен.
- **Силни страни:** Наблюдателят-оценител разглежда всички съответни възможности и има добра преценка.
- **Слаби страни:** Поради липса на ентузиазъм той трудно успява да мотивира другите, склонен е да загуби напълно интерес, след като бъде критикуван, и може да бъде възприет като нетактичен и покровителствен от колегите в екипа.
- **Област на приложение:** Наблюдателят трябва да се увери, че мнението му се чува. Това може да се постигне, като се опита да бъде по-малко циничен и скептичен.

Екипният работник/екипният играч (Teamworker)

- **Характеристики:** Екипните работници са симпатични, популярни, комуникативни, дипломатични и често познават личния живот на своите колеги.
- **Силни страни:** Те осигуряват приятна работна атмосфера и хармония, поради което могат да бъдат описани и като "социалната душа" на екипа. Работещите в екип избягват съперничеството и имат способността да мотивират дори интровертните си колеги да участват по-активно.
- **Слаби страни:** Те са нерешителни в критични ситуации и са склонни да оставят решенията на другите.
- **Област на приложение:** Присъствието на работещите в екип е особено важно в конфликтни ситуации, тъй като те могат да използват дипломатическите си умения за разрешаване на различията в мненията.

Те често помагат от заден план и са отговорни за приноса на социалните услуги.

Изпълнителят

- **Характеристики:** Изпълнителят е надежден, консервативен и дисциплиниран. Работи ефективно, систематично и методично.
- **Силни страни:** Изпълнителите превръщат концепциите в осъществими работни планове, изискват стабилни структури и затова работят и по изграждането им.
- **Слаби страни:** Те са критични към промените в околната среда и често реагират негъвкаво на новите предложени решения.
- **Област на приложение:** Изпълнителите трябва да отговарят за определянето на ясна цел, практически подходи и структуриране на процедурата.

Перфекционистът (Завършващ)

- **Характеристики:** Завършващият е перфекционист, точен, точен, надежден и тревожен.
- **Силни страни:** Избягва грешките, следи за точното спазване на сроковете и обръща внимание на детайлите.
- **Слабости:** От страх нещо да не бъде пропуснато, той предпочита да проверява и контролира лично, вместо да делегира. Често е прекалено тревожен и прекалено прецизен, което може да го накара да изгуби представа за нещата.
- **Област на приложение:** Завършващите имат важен принос, когато има опасност екипът да работи твърде повърхностно или да не спазва сроковете.

Специалистът (Specialist) - добавен герой от Belbin

- **Характеристики:** Специалистът е егоцентричен, ангажиран и фокусиран върху техническата/специалната част на темата. Той притежава обширни експертни знания, справочна информация и умения, които липсват на останалите членове на екипа.
- **Силни страни:** Той превежда общите твърдения в технически правилни термини и дава професионален принос към съответната тема.
- **Слаби страни:** Специалистите са склонни да се губят в техническите подробности и поради това дават само информативен принос.
- **Област на приложение:** Функцията на специалиста е да компенсира информационните дефицити в екипа и да допринесе с необходимите експертни знания.

Препратки

[1] <http://www.belbin.com/rte.asp?id=8>